

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr.— Egyenlő részletekben 5 frt. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felölős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyi) intézendők.
Kiadóhivatal: K.-Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

Az európai politika.

A magas politika holt pontra érkezett, a hol nincs semmi mozgás és csak a legnagyobb erőmegfeszítéssel lehet némi emócióztól előidézni. Ez a nyugalom bizonyonyal időelőtti és jelentőséges és nem akarja azt mondani, mintha a magasabb politikában nem lennének többé-kevésbé fontos elintézetlen kérdések. Itt az elintézetlen krétai ügy, három európai nagyhatalom kínai kalandja, — és a spanyol-amerikai háború sem utolsó sorban foglalkoztatja a magasabb politika intézőit, jól lehet a közvetlen érdekelt államok távol esnek az európai koncerttől.

Amerika csak pénzügyi politikai tekintetben érdekel bennünket s itt is csak annyiban, a mennyiben mindennap új kereskedelmi politikai meglepetéseket és károsításokat várunk Amerikától és alig akarjuk hinni, hogy napok mulhatnak el a nélkül, hogy Amerika új támadást ne intézne Európa közgazdasági politikája ellen.

Spanyolország ellenben teljes rokonszenvünket bírja az Amerika által előidézett háborúban, mert az igazság az ő részén van, mert a háborút nem akarta s mert igazságtalanul lett megtámadva birtoka. Rokonszenvünket csak fokozza a közelrokon kötelék, mely Spanyolország régens királynéját a Habsburg-házhoz fűzi és Magyarország a legnagyobb felhá-

borodással utasította vissza azokat a híreket, melyek királyunk érzelmeit illetőleg Mac-Kinley tiltakozó szavait tudatták. De még a spanyol-amerikai érdekharcz sem képes mozgásba hozni az európai koncertet; érezzük, biztosra vesszük, hogy a koncert teljes működésben van, de hangjait nem halljuk; látjuk, hogy játszik, de nem hallunk belőle semmit, mert közvetlen közelünkben sok a láрма.

Törökországot a krétai kérdés veszi igénybe, Oroszország nyakig ül a fontos reformokban és nagy ázsiai vállalatokban. Olaszország még nem heverte ki afrikai kalandjának utóféjdalmait, Franciaország meg az égető Dreyfus-ügygyel közvetlen a választások előtt áll. Németországot még mindig rázza a hideg a birodalmi gyűlési választásoktól és kínai sikerei kelleténél jobban igénybe veszik és Anglia kémszemekkel figyeli a Kuba szigetén lobogva égő háborút.

Ausztria-Magyarország folyton növekvő nyugtalansággal tekint kormányzási formájára, a duálizmus válsága elé és épen Magyarország, melyet mindig a duálizmus ellenségének tartottak, vállalkozott a nehéz feladatra, hogy Ausztria centrifugális elemei ellen a legerélyesebben megvédelmezze. A duálizmus nincs veszélyben, mert Magyarország hatalmasan és erőteljesen védi azt és e védelmet nemzeti államfentartó akciónak tartja. De Ausztriában olyan nemzetiségi háború

dühöng, a mely a vezető politikai személyek egész figyelmét igénybe veszi s a melynek legküzdéséhez a legmegfeszítettebb cselekvés szükséges. Magyarország a be nem avatkozás elvét követi, de aggodva nézi a dolgok fejlődését, mert a viszonyok kiszámíthatlan módon alakulhatnak és ez figyelemre méltó méretekben megköti a magyar parlament cselekvő képességét.

Bizonyonyal ezekre a körülményekre kell visszavezetni, ha az európai koncert harmonikus összhangja nem üt meg messze elhallatszók akkordokat. Nagy a láрма a muzsikások közvetlen közelében. Ezért nem hallani őket.

A kézdi-vásárhely—soósmezői h. é. vasut.

III.

Sósmezőn túl alig 6 kilométerre vannak már a romániai petroleum források, míg Predeáltól Kimpináig, ahol Brassó felől az első petroleum-források lelhetők, a távolság 55 klm: mennyivel indokoltabb lesz tehát K.-Vásárhelyen egy petroleum-raffineria létesítése, mint például Brassóban vagy Fiumében.

Feltéve még azon nem várható eshetőséget, hogy a román kormány a közeljövőben nem fogja a soósmezői vasuti kapcsolást létesíteni, még akkor is át fog terelődni a petroleumipar K.-Vásárhelyre, mert 6 kilométer oly csekély távolság, hogy a nyers petroleumot érdemes lesz csővezetéken Soósmezőig vezetni, ahonnan tartányokban Kézdi-Vásárhelyig fogják szállítani.

TÁRCZA.

A sikkasztó.

Kábult fővel, télikabátja zsebében görcsösen szorongatva a megtöltött pisztolyt, hagyta el lakását gyermeke születése napján a sikkasztó. Nem is buszult el nejtől, sem két gondörhaju kis gyermekétől, akik pedig nem látják viszont többé. Elmegy meghalni, nehogy sikkasztásáért, amire a holnap rovacsolásánál okvetlen rájönnek, börtönbe küldjék.

De hát, hogy is tudott odáig vetemedni! Minek is vette kezébe a harminczkét levelű bibliát! Volt élvezete benne? Nem. Elhanyagolta fiatal nejét, nélkülözötte gyermekei körét, hogy az éjjeleket a zöld posztós asztalok mellett töltve, elkártyázza idegen emberek vagyonát.

Síme, most elérkezett a vég, a bukás. Egy dördüléssel ugyan véget vet mindennek, de mi lesz gyermekeivel, fiatal hűséges nejjével? Megölje az irítottát, a szégyen, a nyomor!?

S az őrült külsője, sikkasztó kebléből előtör a fojtott zokogás. Ugy vándorol keresztül az utcákon s egyszerre oda ér — a nélkül, hogy utját oda akarta volna venni, — hol a mások vagyonát elpredálta, a fényben uszó kávéházhoz. Torka össze-szorul, leköt mardossa a kín; be kell térnie a kávéházba, hogy valami csillapító italt kérjen, mielőtt egy utolsó elhatározással kioltaná életét.

S a mint betér, utját oda veszi, hol annyi éjszakát töltött mardosó öntudattal s feszült idegekkel. A kártya kompániákhoz. Ma különösen sokan vannak együtt, az asztalon százasok és aranyak hevernek. Ha most mindez az övé lenne! letehetné a hét ezer forintot s meg volna mentve... Hej, ha úgy észrevétlenül oda markolhatna és zsebébe csempészhetné a sikkasztott összeget, szabad volna élnie s élnie egyedül nejjének és gyermekeinek...

Hirtelen egy különös eszme szállja meg. Ellopnia ezt a sok pénzt lehetetlen, de elnyernie — nem. Gépiesen nyúl tárczájához, hét tizes van benne. A sikkasztott pénz maradványa. Ennyi, kezdetnek, elég. Le is ül a kártyázók közé játszani.

De a szerencse nem segíti, az utolsó tizesre kerül a sor s a férfi önkénytelenül is zsebébe nyúl meggyőződni, hogy benn van-e még a gyilkoló szerző. Azután kiosztja a kártyát, életének talán utolsó játszmájához.

Nyer! Ujra kever — s újra nyer, csak mindig nyer.

... Az asztalról egy helyre kerül a sok kelyűtt hevert pénz: egy helyre, a sikkasztó elé. És ő majd felfalja szemeivel. Még csak két ezer hiányzik, reggel 3 órakor csak ezer, négykor csak ötszáz, s csakhamar ki van fosztva az egész társaság, a hét ezer forint pedig ott áll teljes egészében a sikkasztó előtt, ki most már bátran nyulhat utána s söpörheti zsebeibe, nem gátolhatja meg benne senki.

Végig simítja sápadt homlokát, s felkel az asztaltól. A pénz megvan, egy percig sem játszik to-

vább s besöpri a pénzt, a revolvert eldobja magától, hogy abba a zsebébe is, hol ez feküdt, pénzt tessen.

A kártyások reá rivalnak, hogy az nem járja, ennyi nyereséggel abba hagyni a játékot; de mit törődik ezzel a nyertes? hagyja feléje szállni a szitkokat, nem is válaszol, hanem besöpörve a pénzt zsebeibe, mint egy örült rohan, menekül ki a kávéházból.

Ott az utcán térdre esik s a sarkon álló rendőr azt hiszi, hogy örült ember került az utcára, mikor a térdre esett sikkasztó ég felé emeli kezét s felszól az istenhez:

— Köszönöm uram, s köszönni fogja neked örökké feleségem és két angyali gyermekem!

Azután rohant haza övéihez, kik nem tudták, milyen veszélyben forgott a családapa, a férj. De a veszély elmúlt, a pénz megtérülten feküdt a feleség szekrényében és a sikkasztó nem volt sikkasztó többé. De a kávéházban hiába várták volna revánusra őt. A harminczkét levelű biblia nem kísérté többé soha: derék emberé lett, a kétségbeesés emésztő tüze megacélozta jellemét a halálos veszedelem éj-jelén. A nevét is kiirhatnák...

De akad-e minden százezer bűnös közt egy ilyen szerencsés, a kinek a Gondviselés végtelen irgalma így visszaadja életét és becsületét?

Fortunatus.

Mennyire indokoltabb lesz Kézdi-Vásárhelyen egy kőolajfinomítót építeni, igazolja a kőolajfinomító részvény-társaság mérlege, mely szerint 1890-től 1895-ig majdnem minden évben fizetett e társaság, melynek tulajdonát képezi a brassói finomító is, évente 100 forint névértékű részvény után 40 forint osztalékot.

Amellett nem is igen nagy befektetést igényelt e részvény-társaság. A brassó—fiume—oderbergi telepek együttesen 2,200.000 frt részvénytőkével birnak, tehát egy telepre 700,000 frt esik; ez áll Brassó, Fiuméra, és Oderbergre. Kézdi-Vásárhelyen pedig mennyivel kedvezőbbek a viszonyok, hiszen K.-Vásárhely a petroleum-forrásokhoz 50 kilométerrel fekszik közelebb, mint Brassó.

De fel fog virágozni a kisipar is Kézdi-Vásárhelyen, mert néhány óra alatt és néhány krajczárért felkoresheti a k.-vásárhelyi iparos a román piacot és országos vásárokat, ami ma lehetetlen, mert egy fűtő Várárhelytől Olnáig ma több időbe és több pénzbe kerül, mint egy utazás K.-Vásárhelytől Budapestig; ez pedig 800 kilométer, míg amaz csak 65 kilométer.

Eltekintve ezen nemzetközi forgalmon alapuló tényektől, K.-Vásárhely felvirágoztatásának még azonkívül helyi indokai lesznek. Az elsősorban érdekelt községek révén. Ezek:

Szentlélek	2819 lakossal
Polyán	1739 "
Bélafalva	718 "
Csomortán	606 "
Almás	1280 "
Esztelnek	1045 "
Lemhény	2465 "
Bereczk	2939 "
Összesen	14599 lakossal.

Ezen 14599 lakossal bíró helységek mintegy külvárosai lesznek Kézdi-Vásárhelynek, továbbá Bereczk és K.-Vásárhely között egy bizonyos tramway-szerű forgalom fog keletkezni s így K.-Vásárhely igazán piacza és központja lesz ezen iparúzó vidéknek.

Köztudomású tény, hogy e vasut által keresztül szelt vidék kenyerét Romániába keresi s mivel a közlekedés Moldova felé drága, fáradságos és sok időt rabló, a lakosság tavasszal elindul Moldovába és csak késő ősszel jön haza s így keresetének legnagyobb részét kénytelen ott idegen földön elkölteni; de ha ezen törekvő és fáradságot nem ismerő székely népnek módjában lesz 4 óra alatt és legfeljebb 60 krajczárért hazajönni; akkor bizonyára szükségleteit, már csak azért is itthon fedezi, mert egyáltalán más ügye s baja is akad. Továbbá Kézdi-Vásárhely az első állomás és egyúttal gócpontja is a szükségletek, ruházat stb. beszerzésére. Ezen város lesz a tervezett vasut létesítése által gyűjtőhelye azon verejtékes filléreknél, melyeket eddig a mi rovásunkra a külföld emésztett fel. És ezen keservesen megszerzett fillérek egy évben sok százezer forintot tesznek ki!

E vasut létesítése által Kézdi-Polyán fürdőhely is fel fog virágozni, ami K.-Vásárhely számára szintén közvetett gyarapodást jelent. Kell, hogy létesüljön K.-Vásárhelyen egy okszerűbb faipar, cellulose és bőripar. A szesz, sörgyárak és malmok is lendületet fognak venni, de mindezekhez szükséges a vasuton kívül K.-Vásárhely város jóakarata és cél tudatossága is. Egy város olyan utca elrendezéssel, mint a milyen Kézdi-Vásárhely, ma nem fejlődőképes. K.-Vásárhelynek már most kellene egy okszerű város utca szabályozásáról gondoskodni, hogy gyártelepek több oldalon keletkezhessenek, hogy a belforgalmat széles utcában lehessen lebonyolítani és olcsóbb és egészséges telkeket lehessen a nagyobb telepek számára beszerezni.

Azonkívül ellátandó e város egészséges vízzel, mert e nélkül semminemű ipar nem keletkezhetik. Ezen első nehézségeket legyőzni a város hivatása, annál is inkább, mivel a soósmezői vasut építése — végső esetben, a mitől óvjon a jó sors — késlethet ugyan még néhány esztendeig — de elmaradni nem fog!

A kézdivásárhely—soósmezői h. é. vasut tehergyűjtő területének kiterjedése és lakossága:

	Lakosság	Birtok k. h.
Szárazpatak	828	3356
Peselnék	1175	5810

Kézdi-Vásárhely	4700	1197
K.-Szentlélek és K.-Káson	2819	10222
Kurtapatak	504	1561
Bélafalva	718	929
Polyán	1739	8118
Nyujtód	1070	2381
Sárfalva	526	1387
Esztelnek	1045	15384
Kézdi-Almás	1282	1925
Ozsdola	2578	20071
Csomortán	606	5492
Oroszfalu	360	699
Lemhény	2465	24745
Bereczk	2929	24220
Kézdi-Martonos	906	3731
Soósmező	1462	9430
Összesen	27732	140598

Polgári iskolai körök

(Folytatás és vége.)

S a nap-nap mellett egymással szemben felmerülő, mondjuk az általános tanügyi követelményekből folyó — kérdések tárgyalásánál egymást zárt ajtók megett szidjuk, ócsároljuk a nélkül, hogy annak eredménye volna.

Hát aztán, ha az a gymnasiumi, vagy polg. iskolai tanár több tudással rendelkezik — azt rejte véka alá? Ezt kívánja az általános megyei nevelés érdeke? Ne legyen módjában tágabb körű ismereteit szűkebb körben egy megye tanügyi életére nézve értékesíteni, — feltárni; hanem e helyett személyes ambícióból húzzuk fel a válaszfalakat, lazítsuk meg az összekötő kapusokat, vágjuk el az érintkezés útját: ön ezt az 1848-as eszmék diadalának tartja? Szegény Kossuth apánk, Petőfi, ha megtudnák, hogy már a tanügy munkásai 50 év után miképp nyilatkoznak, még a sírjukban is megfordulnának.

Avagy kérem fordítsuk meg a kérdést. Öntől kérdelem. Nem találkozott-e ön itt megyénkben is olyan elemi iskolai tanítóval, kinek tudását, tapasztalatait, ismereteit nem egy dologban a magázé felé kellett, ha nem elfogult ember, — hogy helyezze. Igen, én habozás nélkül ki merem mondani, hogy alig-alig fordul elő olyan dolog a megyei tanítótestületek munkakörében, mely bennünket ne érdekelné, melyből mi magunk is ne okulhatnánk! De hát maradjunk a megszűntetendő brassó-háromszékalesiki polg. iskolai kör szomszédságában.

Mondja meg, mit fog ez a mi önállósításunk (mert hisz ezért akarja szervezni) érdekében művelni?

Ne vegye szerénységségnek, de megmondom én. Összejövünk, ha utiátalányt kapunk egy évben kétszer: egyszer Szentgyörgyön, egyszer Brassóban, vagy Píripőcsön — s ott tárgyaljuk az országos polg. iskolai tanár-egyesület választmányától leérkezett kérdéseket. — Hozzá szólnak, — leszünk három-négyével is annyian, (mert fele a napon beteg lesz), mintha egy megye polg. iskolai tanárai teljes számban, mondjuk egy-kettő hiányával, megjelennek.

Tárgyalásunk eredménye lesz annyi, a mennyi — a mennyit egy megye s rosszabb esetben egy város polg. iskolai tanárai és elérhetnek. De megfordítom a kérdést s ugyancsak fel. Nem közelebbről érdekel-e bennünket Háromszék megye népoktatásügye, a melyen egységes fejlődésre vagyunk utalva, mint a Brassó vagy Csik megye polg. iskoláinak alapota, melyek az általános megyei tanügyi célt tekintve, más talajon, más fejlődési feltételekhez vannak kötve? Hisz csak fel kell hogy tegyem, hogy az iskolákat a nép helyi érdekeitől nem akarja elszigetelni senki.

Avagy nem követünk-e bünt el akkor, mikor a brassó megyei polgári iskolák tanerőit lekötjük pusztán a polg. iskola nevelés ügyének, mit megyénkben is elég terjedelemben munkálhatunk, tekintettel, hogy országos testületünkkel ugyis szerves kapcsolatban állunk, meg mint szűkebb körű polg. iskolai tantestület is. Ezzel mintegy megbénítjuk, hogy speciális nevelési céljaink érdekében a brassó, a szász polg. iskolák tanerőit felvegyék, magukhoz édesgessék, az illető megyék tanügyi érdekeit az

ott letező általános kívánalmaknak megfelelően fejlesszék?

Vegyük tehát komolyan fontolóra azt, hogy a megyei ált. tanítótestületekből való kilépésünkkel a tanügynek, sőt önmagunknak is hajtunk-e annyi hasznát, mint a mennyit ott az üresen hagyott területükön? — Akkor, ha azt találjuk, hogy nem, — a mint nem is, ne habozzunk a helyesebb utat választani. Alkossuk meg, tőlünk függ, az ált. megyei tanítótestület keretében még ez év folyamán, tekintet nélkül a szomszéd megyékre, a háromszék megyei polg. iskolai szakosztályt, vagy ha jobban tetszik, kört. A tanítói járáskörök mintájára szervezkedhetünk a mi sajátos érdekeinket munkálva. Az ált. megyei tanítótestület választmányával által kitűzött tanügyi kérdésekre nézve (a milyen volt a tavaly: „hogyan neveljük tanítványainkat hazaszeretetre”) állapodjunk meg; mert hisz ebben van jóformán a köröknek is érintkezési pontja a testülettel, hogy vagy kidolgoztatjuk, vagy ha nem látjuk szükségét, jogunk legyen azt csak véleményezni. — Évi működésünkről beszámolunk s a közgyűlésen megjelenünk — mint kör vagy szakosztály. Azután, mint eddig a polg. iskolai testületek, állandó szerves kapcsolatba léphetünk az országos polg. iskolai tanárok testületével.

Hitem szerint a polg. iskolai vagy gymnasiumi tanárnak időről-időre ismerni kell a népiskola munkáját és viszont. Fen kell a népiskolával szemben a kapcsolatot tartani azért, hogy a meglevő állapotokat a cél érdekében a nevelési eljárásokban módunkba legyen a törvényes keretben befolyásolni — s a megyei tanügy fejlesztésénél a kívánalomhoz mérten helyes utat követhessünk. Ezt tőlünk, szeretett megyénknek minden jó gondolkodású fia joggal elvárhatja.

Ne feledjék el azok a kartársak, kik a polg. iskolai külön köröknek oly nagy barátjai, hogy a polg. iskolai intézmény népszerűsítése a régi mostoha viszonyok közt nem épen keveset köszönhet az elemi iskolai kartársak között fentartott jó viszonyoknak.

A feltűnni vagyás, vagy egyesek sértett ambíciója e kérdésben elfogadható okot nem képezhet.

Én részemről — hibáztatom mindazokat, kik ügyünk népszerűsítése rovására a titulus kérdéseinek komolyabb háttérrel tulajdonítanak. Ez, végre is ügyünk fejlődésének ilyen vagy olyan kifejeződése — nem előlegezés, csak következmény lehet. Ha megadja a társadalom, talán kitüntetésből talán hízélgéssből a látszólag magasabb értékű czímet. — Ám legyen. Elfogadjuk, vagy nem fogadjuk el, az az egyesek felfogásától függ. Én részemről ezt a kérdést csak piktus paktulusnak tekintem, s azokhoz csatlakozom, kik a tanítói czímet az egyetemi tanárnak is hivatalos címéül akarják elismertetni. Ilyen és hasonló belsőbb érték nélküli érvek alapján óva kérem a tanügy minden lelkes barátját, hogy a megyei tanügy munkásai közt a válaszfalak felhúzásától tartózkodjanak, mert ez csak a tanügy kárára történik, még több: bűn, — melynek kárát nem mi, de a megyei tanügy vállalja.

Igen, tehát emeljünk külön hajlékot a megyei tanügynek, de ne az egyedi szeszélynek. Legyen továbbra is béke és egyetértes közöttünk, még akkor is, ha külön törvényben szabályozzák is iskolánk reformját. Mutassuk meg, hogy magasabb szempontok vezetnek. — Annak a tanítótestületnek, a mely szeretettel közeledett felénk, fizessünk hasonlóval — ne bolygassuk fel az összetartozandóság érzetét. Ne, mert Háromszék megye anyagi és erkölcsi jövője, haladása itt kelet kapujába az összevont tanügyi munkára utalnak. Ne, mert a mint kimutatni bátor voltam, nem toltuk, ha már erről lehet szó — idegennek a székerét, csak a népoktatását, a mi kötelességünk volt és lesz jövőben is.

Nem is volt elzárva a polg. iskolai ügy fejlődésétől és fejlesztésétől a szabad levegő. — Nem, — mert egy iskola-faj szervezése körül annat munkásai nagyobb munkát Magyarországon nem végeztek, hevesebb harcokat nem folytattak, mint a polg. iskola tanerő saját iskolájuk jövője érdekében. — Nem, mert nem volt semmiféle irányban ékötve kezünk. — De ha harcainknak az idők nem kedveztek, annak csak nem a megyei ált. tanítótestülethez való viszonyunk az oka?

Azután az országos polg. iskolai tanár-egyesület sem várja tőlünk, hogy két-három negyéből

összeérőszakolt polg. iskolai köröket a megyei tanügy öszhangja rovására szervezzünk; a mit tőlünk elvárhat az továbbra is ügyünk lelkiismeretes munkálása, a mi az általam ajánlott módon hittem szerint az eddigénél nagyobb sikerrel ellenfelem állításával szemben egészségesebb alapokon vidéken-kint, csakis a megyei ált. tanítótestületek keretében történhetik meg.

Az iskola-fajok nem valami elszigetelt külön egységek, csak a tanügytestének részei s mint ilyenek külön-külön is gondozást igényelnek ugyan, de egymástól elválasztva, elfalazva a tanügy megbenített működésére vezetnek.

Az országos tanügyi mozgalomban csak az egyes megyék követelhetnek speciális érdekeiknek megfelelő kereteket, melyben a megyei kultúra az általános tanügyi követelményekhez mérten egységesen behelyezkedik.

Épen azért, ha ellenfelem kimutatja, hogy a megyéknek nincsenek öszhangzásba hozandó kulturális érdekei, hogy a megyei kultúra érdektől az iskolafajok tanügyi munkássága elválasztható s helyes a tanügy terén a tanügyi munkái közt a meglevő kapesok szétszakítása s a meg nem levők meg nem teremése — mondom, ha ezeket elfogadható érvekkel bizonyítja — én leszerelék s be fogom ismeri, hogy én tévedtem s hiba volt az első után a második országos tanügyi kongresszus összehozása is, hol az egyetemről lefelé minden iskolafaj tantervi arról értekeztek, hogy hogyan lehetne egy országban az egyes iskola-fajok között a válaszfalakat felvonni, a mint ellenfelem érveiből folyik.

Tekát ne bugdósoljunk, én nem részrehajlást, — hanem csak elfogadható érveket kérek s azok igazságának fel- és elismerését óhajtom.

A testvér-harcz felidézése helyett tehát hasunk oda, hogy szeretett megyénk egységes alapokon fejleszthető kulturája érdekében a gimnáziumi tanáraink is lépjenek be a megyei ált. tanügyi testület körébe s ott, mint szakosztály, találjanak módot a közelebbi érintkezésre.

No feledjük el, hogy tőlünk annyit a megyei tanügyi joggal elvárhat.

Összefoglalva az elmondottakat: szoltam a polgári iskolák most folyamatban levő reformjáról; beszéltem a polgári iskoláknak, még akkor is, ha külön törvénnyel rendeztetnek — a népoktatáshoz s legfőképp a megyei kultúrához való viszonyáról, azon követelményekről is, melyeket tőlünk a megyei tanügy és az országos polgári iskolai tanár-egyesület elvárhatnak.

Egy kissé bővebben, több szempontból kellett a felvetett kérdést tárgyalnom, már csak azért is, mert különféle hangok emelkedtek fel a polg. iskola tantervének az általános megyei tanítótestületekből való kiválása érdekében s a kérdést még egy szempontból sem láttam teljes tárgyilagossággal megvilágítva.

Felhoztam érveimet, a száraz tényeket a maguk igazságukban állítottam az érdeklődő nagyközönség s a tanügy férfiai elé — czáfoljanak meg.

Kézdi-Vásárhely, 1898. április 28.

Kiss Jenő.

Ujdonságok.

— **Időjárásunk.** A szép május hónapja nem hozta meg nekünk, a mit vártunk. Meleg helyett kellemetlen szeles idő jár, nem valami nagy előnyre a virágzásnak indult gyümölcsfáknak. A hőmérő nappal 7 C° fokig is leszállt, éjjelenként pedig megközelíti a fagyponthoz. És ennek oka a több nap óta uralkodó hideg északkeleti légáramlatok, melyek a fejlődő vetéseknek is sok kárt okoztak.

— **Turisták.** A brassói kereskedelmi akadémia növendékei e hó 7-én körutra indultak. — Reggel 9 órakor érkeztek Kézdivásárhelyre s itt megkezdte a fagyponthoz utjukat Bálványos-Füred felé.

— **Népmozgalmi statisztika.** A múlt április havában Kézdivásárhelyt és Oroszfaluban született 9 egyén, meghalt 16 egyén és 3 házasság kötött. Az elmúlt 4 hó alatt 48 születés, 61 halál és 8 házasság vezetett be az anyakönyvekbe.

— **Legfelsőbb kitüntetés.** Mauthner Ödön világszerte ismert budapesti mag-nagykereskedőnek, kiknek az orosz császár által történt magas tüntésekről csak napokban emlékeztünk meg, 6 félége a király a csász. és kir. udvari szállítói címet adományozta.

— **Új pálya a székely ifjak részére.** A marosvásárhelyi ipar- és kereskedelmi kamara 1879 számával arról értesít, hogy a Törley József budafoki pezsgő gyárában három fiu elhelyezést nyerhet. Feltételei a gyárnak: „Mi hajlandók vagyunk 3 székely-ifjut budafoki pezsgőgyárunkban szakavatott munkássá kiképezni. Részünkről csak azt kívánjuk meg, hogy ezen fiuk mindegyike 15 éves és lehetőleg jól kifejtett, egészséges testalkatú legyen. A fiukat a mi költségünkön hozatjuk fel. Azok elátásáról annyiban gondoskodunk, hogy munkába lépésüktől számítva, havi 20 frt bért fizetünk nekik, mely összeg a budafoki viszonyokhoz számítva teljesen elegendő ily fiuk megélhetésére. Meg vagyunk győződve, hogy körülbelül két évi tanonckodás után ezen fiuknak — mint jó munkásoknak — mindenben hasznukat vehetjük és ekkor természetesen az ügyességük, értelmességük és magaviseletük szerint évente javítjuk a bérüket, úgy hogy egy minden tekintetben megbízható szorgalmas és ügyes munkás 400—500, sőt 600 frtot is kereshet magának évente. Azonkívül egy ügyes munkásnak a pezsgőipar folytonos fellendülése mellett mindenkor lehet kilátása biztos keresetre.” Ki ezen állást elnyerni óhajti e hó 20-ig adja be hozzám felszerelt folyamodványát. S.-Szentgyörgy, 1898. május hó 5-én. Pótsa József, főispán.

— **Montlisztmalom.** Pomm Gothard a városi folsómalom bérlője — hogy az itteni örlési mizeriákon segítve legyen — malmát montliszt örlésre is átalakította, a hol mindenki legfinomabb montlisztet örltethet búzából vagy rozsból nagyon csekély vám, esetleg fizettség ellenében. Melegen ajánljuk közönségünk figyelmébe.

— **Magyar osztálysorsjáték sorsjegyeket** eredeti áron ad el a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank váltó-üzlete, Budapest. Az itt vásárolt sorsjegyekre esett a legtöbb fő- és melléknyeremény. Ezen intézet csak a téla vett és a cégével ellátott nyerősorsjegyeket váltja be. A sorsjegyeket utánvétellel is küldik. Mielőbbi megrendelés már azért is ajánlatos, mert a kereslet rendkívül nagy.

Nyiltér*)

Nyerősselyem-básztruha

8 frt 65 krtól 42 frt 75 krig teljes öltönyhöz való kelme — Tusors és Shantung-Pongees, valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 frt méterenként — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. Privát fogasztóknak postabér- és vámentesen, valamint házhoz szállítva — mintákat pedig postafordultával küldenek

Henneberg G. selyemgyárai (cs. és kir. udvari szállító) Zürichben

Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziaszer ellentáll az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik köszvénynél, csúznál, tag-szagátásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyákorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziaszer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenként árban majdnem minden gyógyszerertárban kapható; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapest. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter özejegyzés nélkül mint nem valódi utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállító, RUDOLSTADT.

*)E rovat alatt közlöttéket nem vállal felelősséget a szerk

HIRDETÉSEK.

Ca. és kir. osztrák-magyar és belga kir. szabadalom!

Kituntette Brüsszel 1898. aranyéremmel és díszokmányal.

Keleti-féle sernkötő orvosi tekintélyek véleménye szerint a legelőkeltebb ezen nemben, nem csuszlik, nem gyakorol kellemetlen benyomást és eltávolítja az egész szerkezetétől fogva az addigi sernkötők hiányait.

Keleti-féle gumm sernkötő idomítható pe-lottával, szarvasbőrrel és biztonsági övvel.

Árak: egyoldalu 8 frt kétoldalu 12 frt

Készülnek ezenkívül: műlábak, műkezek, egyenestartók (Heising-féle rendszer) orthopédiai fűzők, háskötők, görccsérhárisnyák és mindenféle gummiárak.

Megrendeléseket pontosan és diszkrétan eszközöl

KELETI J.

orvos-sebészeti mű- és kötszer-gyáros

BUDAPESTEN.

IV., Koronaherczeg-utca 17.

Sebészeti műszergyár:

IV., Rostély-utca 15.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

(23 8—10)

és

HALHÓLYAG

elsőrangú orvosi tekintélyek nyilatkozatai szerint a legmegbízhatóbb és feltétlenül ártalmatlan óvszer urak és hölgyek számára. Ára tuczonként eredeti párisi csomagolásban 80 krtól 8 frtig.

Megrendelések pontosan és diszkrétan eszközöltetnek.

KELETI J.

cs. és kir. szabadalmazott kötszer-gyár

Budapest, IV., koronaherczeg-utca 17. sz.

10 frtnyi megrendelésnél 10% árengedmény.

Árjegyzék ingyen és bérmentve zárt borítékban.

Az összes betegápoláshoz szükséges szerek és czikkekről képes árjegyzék kívánatra szintén díjmentesen küldetik.

Csak fiatal embereket

érdekelhet tudni, hogy a

— párisi Dr. BOITON —

Injectio Oriental

már néhány napi használat után elmulasztja még a legrégibb bántalmakat is, fölösleges tehát santal olaj vagy co-paiva balzsammal kísérletezni, mert ezek csak a gyomrotrontják és a bajt nem gyógyítják meg.

1 üveg Boiton Injectio ára 1 forint

Magyarországi főraktár:

Zoltán Béla gyógyszerertára Budapest,

V., Nagykörna-utca 23. (Stéchenyi-tér sarkán.)

Kapható minden nagyobb gyógyszerertárban.

Postai megrendelések czíme:

Zoltán gyógyszerertár Budapest.

Van szerencsém úgy a helybeli, mint vidéki t. közön-
ség szíves tudomására adni, hogy Kovásznán

ÁLLANDÓ FOGGYÓGYÁSZATI TERMET

nyitottam a hol a foggyógyászat körébe vágó minden műve-
letet úgy operatív, mint technikai ágban elvállalok.

Rendelés minden nap reggeltől estig

Dr. Morvay István

25 61—* egyetemes orvos-tudor, fog- és szájbetegségek speciálistája.

Ajánljuk a mélyen tisztelt közönségnek eredeti tisztán kezelt, álta-
lános széles körben elősmert erdélyi asztali, pecsénye és esemege borainkat,
cognacot, valamint tiszta székely fenyő pálinkát.

Megrendelhetők székelykereszturi pinczéinkből, valamint alant jegy-
zett bizománysainknál.

Székely-Udvarhelyi Gergely János,
Székely-Keresztúrt Szentgyörgyi Gergely,
Gergely János és Szőke László
Parsajdon Moldován Miklós, Zsigmond
Sándor.

Baróthon Dániel Ferencz.
Brassóban Neda Józsefné, Hasenmajer
Frigyos, Józsa Ferencz.
Bogosvárt Krafft és Társai.

Erzsébetvárosban Lang József.
Kovácsnán ifj. Ugron János.
Tusnádi-fürdőn Incze Lajos.
Csik-Somlyón Kálnoki János.
Cs.-Sz.-Domokoson özv. Szakács G.-né.
Csik-Sz.-Mártonon Jakab Gyula.
Győ-Szt-Miklóson Cziffra F. és fia.
György-Alfaluban Kis Jakab uraknál. va-
lamint pinczéinkben

Árjegyzékkel kívánatra szolgálunk.

Székely Borkereskedés R. Társ. Székely-Keresztúron.

Hordók, valamint üvegek saját árban adnak s ugyanabban vétetnek vissza.

Sz. 10501—1898.

Hirdetmény.

A sepsiszentgyörgy-réty-kovász-
na-kézdivásárhelyi törvényhatósági
közú 0-2 km. szakaszának (Oltu-
tutza) az Olthidig terjedő helyreál-
lítása, illetve pótkavicsossal való el-
látására vonatkozólag a tekintetes
közigazgatási bizottságnak 217 szám
alatt hozott határozata alapján zárt
írásbeli verseny tárgyalás hirdettetik,
mely az alispáni hivatalos helyiség-
ben f. évi május hó 11-én d. e. 9
órakor tartatik meg.

Vállalkozni óhajtok felhivatnak,
hogy a szállítandó 175 kötköbméte-
res örkői csementkötésű homokkő-
ből tört. kavicsalombot egyenként 6
frt 10 kr. összesen 1067 frt 50 krnyi
engedélyezett összeg után 5%-ban
számlítandó bántarépénzzel ellátott aján-
lataikat az árlejtés napján d. e. fél
9 óráig a vármegyei pénztárnál te-
gyék le.

A tervek a vármegyei számvevő-
ségnek a hivatalos órák alatt meg-
tekinthetők.

Sepsiszentgyörgy, 1898. évi áp-
rilis hó 23-án. Gábor Péter,
(23 8-8) alispán.

Háromszékvármegye alispánjától.

Sz. 11324
1898.

Pályázati hirdetmény.

A vármegye alispáni hivatalánál
egy, évi 400 frt lakbérrel javadal-
mazott, irtóki állás betöltendő.

Pályázni óhajtok az 1883. évi I.
t. sz. 19. §-ához képest 4 gym. vagy
reál tanodai vagy polgári iskolai ké-
pesítésüket, eddigi szolgálati visz-
onyait és erkölcsi előéletüket iga-
zoló okmányokkal felszerelt folya-
modásukat Háromszékvármegye fő-
ispánja Pótsa József ur 6 nagymél-
tőségéhez f. év május hó 25-ig ad-
ják be.

S.-Szentgyörgyön, 1898. évi má-
jus 5-én.

Gábor Péter,
alispán.

33. 1-2

HIRDETMEY.

Ő cs. és apostoli királyi Felségének legfelső elhatározása folytán
ezennel megindították

a XX-ik m. királyi államsorsjáték,

melynek remélhető tiszta jövedelme akként osztassék fel, hogy ab-
ból 1. a vagyontalan állami tisztviselők özvegyei és árvái részére
gyűjtendő alap, 2. a czirkveneczia „László“-gyermekkorház, 3. a zó-
lyom-árpesei „Gizella“ munkás-árvaház, 4. a Jásziv-egyesület, 5. az
erdővidéki (baróti) közkórház, 6. a budapesti „Klotild“ szeretetház,
7. a kolozsvári jótékony nőegylet, 8. a nagypénteki társulat, 9. a
békésmegyei Fehér Kereszt-egylet részesítették.

E sorsjáték összes, 7691-ben megállapított nyereményei az alább
következő játéktörvény szerint 365,000 koronára ruagnak, és pedig:

1 főnyeremény	150.000 korona	10 nyeremény á 1000 korona
1	50.000 "	20 " á 500 "
1	20.000 "	50 " á 100 "
1	10.000 "	100 " á 50 "
2 nyeremény á	5.000 "	1000 " á 20 "
5	á 2.000 "	6500 " á 10 "

Az összes nyeremények készpénzben fizetnek ki.

A húzás visszavonhatatlanul 1898. évi június hó 30-án Budapes-
ten történik.

Egy sorsjegy ára 2 frttal o. é. van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók a lottó-igazgatóságnál Budapest
(Pest, fővámház, telemelet) a hová a megrendelt sorsjegyek ára
postautalvány mellett előre beküldendő, valamennyi só- és adóhi-
vatálnál a legtöbb postahivatalnál és minden városban és neveze-
tesebb helységben fellállított egyéb sorsjegyáruló közegnél.
Budapest, 1898. április hó.

(80 2-6) M. kir. lottó-igazgatóság.

Legnagyobb nyeremény

legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeremény
JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1	200000
2	100000
1	90000
1	80000
1	70000
2	60000
1	40000
3	30000
1	25000
2	20000
1	15000
31	10000
67	5000
3	3000
432	2000
763	1000
1238	500
90	300
31700	200
3900	170
4900	130
50	100
3900	80
2900	40

50,000 nyer. és jut. 13.160,000
melyek hat osztályban húznak ki.

A második nagy magy. kir. osztályosorsjáték
nemsokára ismét megkezdődik és újból

50,000 jut 100,000
nyeremény jut eredeti sorsjegyre

tehát az oldalt levő jegyzék szerint a sorsjegyek fele
nyereménnyel húzzatik és a nyerési esély igen nagy.
Összesen tizenhárom millió 160.000 koro-
na kerül biztos döntésre. A legnagyobb nyeremény
legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Minél előbbi megrendelésnél 1-ső osztályú eredeti
sorsjegyeket a tervszerinti eredeti áron és pedig

egy egész 1-ső oszt. eredeti sorsjegy 6.—frt
fél 3.—
negyed 1.50
nyolczad 0.75

utánvétellel, vagy az összeg előzetes beküldése ellenében
küldjük szét. Hivatalos jegyzéket minden húzás után megküld-
jük, hivatalos tervezetek díjtalanul rendelkezésre állanak. A
húzások nyilvánosan történnek a magy. kir. kormány fel-
ügyelete alatt.

Az I. osztályú nyereményhúzása május hó 11. és 12-én
lesz és kérjük b. megrendelését legkésőbb

május hó 11-ig (húzás napja)

közvetlenül hozzánk beküldeni.

Török A. és Társa

a m. kir. szab. osztályosorsjáték főelárusítói
Budapest, V., Váci-körút 4/A.

Rendelőlevél kivágandó.

Török A. és Társa utatnak
Budapest, Váci-körút 4/A.

Kérem nekem.....eredeti I.
osztályú osztályosorsjegyet a hivatalos
tervezettel együtt küldeni.

Az összeg:frt
.....frt
(A mely rovat szükségtelem, törlendő.)

Pontos cím